

ВІДДІЛ ОСВІТИ ВЕРХНЬОДНІПРОВСЬКОЇ РАЙОННОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ВЕРХНЬОДНІПРОВСЬКА
СЕРЕДНЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА №5 І-ІІІ СТУПЕНІВ»
ВЕРХНЬОДНІПРОВСЬКОЇ РАЙОННОЇ РАДИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ»**

вул. Федоровського, буд.97, м. Верхньодніпровськ, Верхньодніпровський район, Дніпропетровська область, п.ін. 51600,
тел. (05658) 3-27-56, Email: verschool5@gmail.com, сайт: <http://verschool5.org>. ЄДРПОУ 26372681

НАКАЗ

26 листопада 2015 р.

№ 232

Про проведення навчання й перевірку знань з питань безпеки життєдіяльності працівників школи

Згідно з вимогами Законів України «Про освіту» (ст. 26); «Про охорону праці» (ст. 20); «Про пожежну безпеку» (ст. 8); «Про дорожній рух»; «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення» (ст. 21); Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15 зі змінами від 16.11.2007 №273; Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах та закладах освіти, затвердженого наказом МОН України від 01.08.2001 № 563 зі змінами від 20.11.2006 №782; Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, затвердженого наказом МОН України від 18.04.2006 № 304 зі змінами від 26.03.2013 №378 та з метою поліпшення профілактичної роботи щодо безпеки навчання, виховання й праці, запобігання виникненню надзвичайних ситуацій під час навчально-виховного процесу, на виробничих ділянках, у побуті,

НАКАЗУЮ:

1. Провести навчання працівників школи з охорони праці
До 10.12.2015 року
2. Затвердити склад комісії з проведення навчання та перевірки знань з питань безпеки життєдіяльності:
Аністратенко Н.С – директор школи;
Голтвянський О.Г. – директор КЗ «Верхньодніпровська СЗШ №2 І-ІІІ ст.»;
Лихолат І.В. – заступник директора з навчально-виховної роботи.
3. Навчання здійснити:

- 3.1. З використанням очно-заочної форми.
- 3.2. За затвердженим тематичним планом та програмою в обсязі 20 годин (додаток 1).
4. Перевірку знань з охорони праці провести у формі тестів за участю членів комісії.
5. Працівникам школи прибути для перевірки знань з безпеки життєдіяльності 11.12.2015 о 14:30 до кабінету № 210.
6. Секретарю школи Буряк О.М. ознайомити працівників школи зі змістом цього наказу під особистий підпис.
6. Контроль за виконанням даного наказу покласти на заступника директора з НВР Лихолат І.В.

Директор школи

Н.С. Аністратенко

Тематичний план і програми проведення навчання з охорони праці та безпеки життєдіяльності посадових осіб і спеціалістів з питань охорони праці (20 год.)

План

Тема 1. Законодавство України про охорону праці. Основні положення Закону України "Про охорону праці" (2694-12).

Тема 2. Законодавство України про працю.

Тема 3. Психологія безпеки праці. Організація роботи з охорони праці.

Тема 4. Вибухонебезпека виробництва і вибухозахист.

Тема 5. Пожежна безпека.

Тема 6. Електробезпека.

Тема 7. Гігієна праці і виробнича санітарія. Медичні огляди.

Тема 8. Надання першої допомоги потерпілим в разі нещасного випадку.

Тема 9. Організаційно-технічні заходи щодо профілактики, попередження, локалізації та ліквідації наслідків техногенних аварій та катастроф.

Програма

Тема 1. Законодавство України про охорону праці. Основні положення Закону України "Про охорону праці" Поняття охорони праці. Соціально-економічне значення охорони праці. Основні законодавчі акти з охорони праці: Закон України "Про охорону праці" (2694-12), Кодекс законів про працю (322-08), Закон України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" (4004-12), Закон України "Про пожежну безпеку" (3745-12), Закон України "Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку" (39/95-вр). Основні положення Закону України "Про охорону праці". Основні принципи державної політики в галузі охорони праці. Право громадян на охорону праці при укладанні трудового договору. Права працівників на охорону праці під час роботи на підприємстві. Соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Права працівників на пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Відшкодування власником шкоди працівникам у разі ушкодження їх здоров'я, відшкодування моральної шкоди. Обов'язки власника щодо створення безпечних і нешкідливих умов праці. Обов'язки працівника виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці. Положення про навчання з питань охорони праці. Перелік посадових осіб, які до початку виконання своїх обов'язків і періодично один раз на три роки проходять навчання з питань охорони праці. Інструктажі з питань охорони праці: види, періодичність, зміст. Фінансування охорони праці. Фонди охорони праці: на підприємстві, регіональний, галузевий, державний; їх призначення, порядок формування і витрачання коштів. Служба охорони праці. Положення про службу, основні завдання, функціональні обов'язки та права. Додержання вимог щодо охорони праці при проектуванні, будівництві (виготовленні) та реконструкції підприємств, об'єктів і засобів виробництва. Попередня експертиза (перевірка) проектної документації. Авторський нагляд за дотриманням проектних рішень з боку проектних організацій. Сертифікація машин, механізмів, устаткування, транспортних засобів і технологічних процесів. Порядок прийняття в експлуатацію нових і реконструйованих виробничих об'єктів. Дозвіл на початок роботи підприємства. Основні вимоги положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства: порядок створення, обов'язки та права комісії. Інформація та звітність про стан охорони праці. Добровільні об'єднання громадян з охорони праці. Стимулювання охорони праці. Заохочення працівників за активну участь у роботі зі створення безпечних та нешкідливих умов праці. Відшкодування підприємствам,

громадянам і державі збитків, завданих порушенням вимог охорони праці. Штрафні санкції до підприємств, установ і організацій за порушення нормативних актів про охорону праці, невиконання розпоряджень посадових осіб органів державного нагляду за охороною праці. Державні міжгалузеві та галузеві нормативні акти про охорону праці. Опрацювання, прийняття та скасування державних нормативних актів. Припинення чинності державних нормативних актів. Забезпечення працівників нормативними актами про охорону праці. Інструкції та інші нормативні акти про охорону праці, що діють у межах підприємства, основні вимоги до них і порядок їх розроблення. Державне управління охороною праці. Органи державного управління. Компетенція Кабінету Міністрів України в галузі охорони праці. Повноваження Комітету по нагляду за охороною праці України. Повноваження міністерств та інших центральних органів виконавчої влади. Повноваження місцевих державних адміністрацій та рад народних депутатів у галузі охорони праці. Атестація робочих місць на відповідність вимогам нормативних актів про охорону праці. Програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища: національна, галузеві, регіональні. Комплексні заходи підприємств для досягнення встановлених нормативів з охорони праці. Організація наукових досліджень з проблем охорони праці. Національний науково-дослідний інститут охорони праці. Державний нагляд за охороною праці. Органи державного нагляду за охороною праці, їх основні обов'язки і права. Громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці. Уповноважені трудових колективів з питань охорони праці. Повноваження і права профспілок у здійсненні контролю за додержанням законодавства про охорону праці. Дисциплінарна, адміністративна, матеріальна та кримінальна відповідальність за порушення законодавчих та інших нормативних актів про охорону праці, за створення перешкод для діяльності посадових осіб органів державного нагляду за охороною праці і представників професійних спілок.

Тема 2. Законодавство України про працю Закон України "Про колективні договори і угоди" (3356-12). Розробка, укладення та виконання договору (угоди) відповідно до "Спільних рекомендацій державних органів і профспілок щодо змісту розділу "Охорона праці" у колективному договорі (угоді, трудовому договорі)". Тривалість робочого часу працівників. Скорочена тривалість робочого часу. Заборона роботи в нічний час. Обмеження понаднормових робіт. Заборона залучення до понаднормових робіт. Забезпечення здорових і безпечних умов праці відповідно до Закону "Про охорону праці" (2694-12). Праця жінок. Роботи, на яких забороняється застосування праці жінок. Обмеження праці жінок на роботах у нічний час. Гарантії при прийнятті на роботу і заборона звільнення вагітних жінок та жінок, які мають дітей. Праця інвалідів. Порядок працевлаштування інвалідів (у тому числі по зору та слуху), надання пільг та компенсацій, обмеження використання їх праці у нічний час та на понаднормових роботах. Праця молоді. Права неповнолітніх у трудових правовідносинах. Вік, з якого допускається прийняття на роботу. Роботи, на яких забороняється застосування праці осіб молодших за вісімнадцять років. Методичні огляди. Індивідуальні трудові спори. Органи, що розглядають трудові спори. Строки звернення до комісії з трудових спорів та порядок прийняття заяв. Порядок і строки розгляду трудових спорів. Відповідальність за порушення законодавства про працю.

Тема 3. Психологія безпеки праці. Організація роботи з охорони праці Фізіологічна та психологічна основа трудового процесу (безумовні та умовні рефлекси, їх вплив на безпеку праці). Пристосування людини до навколишніх умов у процесі праці (почуття, сприймання, увага, пам'ять, уява, емоції) та їх вплив на безпеку праці. Роль трудового колективу в забезпеченні безпеки праці (взаємозв'язок вимог інструкцій з охорони праці з інтересами виробництва та особистими інтересами працівника, необережність, її причини та боротьба з нею). Психофізичні фактори умов праці (промислова естетика, ритм і темп роботи, виробнича гімнастика, кімнати психологічного розвантаження) та їх вплив на безпеку праці. Зв'язок людина - машина, ергономічні вимоги (відповідність устаткування та упорядження робочого місця до анатомо-фізіологічних можливостей людини). Алкоголізм і безпека праці (вплив алкоголю на основні психічні процеси, підвищена схильність до скоєння нещасного випадку). Методи пропаганди та агітації з охорони праці (куточки, стінгазети, радіомовлення, плакати, кінофільми, виставки тощо). Охорона праці як об'єкт управління.

Система управління охороною праці. Мета і завдання управління. Структурно-функціональна схема управління охороною праці. Аналіз та прогнозування стану охорони праці, травматизму, професійних та загальних захворювань на виробництві. Планування роботи з охорони праці: перспективне, поточне та оперативне. Організація роботи з охорони праці. Посадові інструкції, встановлення обов'язків, прав і відповідальності виробничо-технічних служб, посадових осіб і спеціалістів за виконання функцій і завдань у системі управління охороною праці, а також вимог з охорони праці. Оперативне керівництво і координація роботи з охорони праці. Матеріальне та моральне стимулювання роботи з охорони праці. Контроль за ефективністю функціонування системи управління охороною праці, виконанням працівниками своїх обов'язків, правил, норм та інструкцій з охорони праці, за станом охорони праці на робочих місцях. Вимоги нормативних актів про охорону праці щодо безпеки виробничих процесів, обладнання, будівель і споруд. Планово-запобіжні ремонти засобів праці. Метрологічне забезпечення охорони праці. Перелік робіт з підвищеною небезпекою та робіт, для яких є потреба в професійному доборі; організація безпеки праці на таких роботах згідно з нормами та правилами. Прилади контролю безпечних умов праці. Світлова та звукова сигналізація. Запобіжні написи, сигнальне пофарбування. Знаки безпеки. Засоби колективного захисту працівників. План ліквідації аварій. План евакуації з приміщень у разі аварії.

Тема 4. Вибухонебезпека виробництв і вибухозахист. Стан та динаміка аварійності в світовій індустрії. Аналіз характерних значних промислових аварій, пов'язаних з викидами, вибухами та пожежами хімічних речовин. Загальні закономірності залежності масштабів руйнувань і тяжкості наслідків аварій від кількості, фізико-хімічних властивостей і параметрів паливних речовин, що використовуються в технологічній системі. Основні положення Конвенції 174 від 2 червня 1993 р. Міжнародної організації праці "Про запобігання значним промисловим аваріям". Теоретичні основи механізму горіння та вибуху. Ламінарне, дефлаграційне горіння і детонація в різних агрегатних станах: парогазових, дисперсних середовищ, сконденсованих вибухових речовин. Особливості горіння та вибуху в апаратурі, виробничому приміщенні, неорганізованих газових викидів в незамкненому просторі. Механізм горіння аерозолів. Параметри і властивості, що характеризують вибухонебезпеку середовища; фактори, що характеризують небезпеку вибуху, ГОСТ 12.1.010-76 "Взрывобезопасность. Общие требования". Кількісні показники вибухів, що характеризують масштаби руйнування, тяжкість наслідків. Тротильовий еквівалент; частка участі вибухопожежонебезпечних продуктів у вибуху, приведена маса; енергетичний потенціал вибухонебезпеки, баланс розподілу енергії вибуху. Основні характеристики вибухонебезпеки хіміко-технологічних процесів; показники рівня руйнування промислових аварій. Установлені визначення: хіміко-технологічна система, технологічний блок, середовище, об'єкт. Значення параметрів: регламентовані, критичні, гранично допустимі; потенційно вибухонебезпечний технологічний об'єкт. Кількісні характеристики гідродинамічних, тепломасообмінних процесів та їх вплив на рівень вибухонебезпеки. Кількісні показники, що складають енергетичний потенціал вибухонебезпеки. Можливі показники вибухів. Методи стабілізації процесів та оцінка надійності систем. Фізико-хімічні характеристики речовин, що використовуються в технологічній системі, та їх вплив на вибухонебезпеку; оцінка рівня небезпечності процесу; обґрунтованість та надійність способів і засобів контролю допустимої кількості небезпечних речовин; засоби запобігання критичним значенням параметрів. Оцінка експлуатаційної надійності та безпеки обладнання, трубопроводів, обґрунтування їх вибору. Поняття про строки служби (ресурсу) і безвідмовної роботи обладнання; обґрунтування вибору ущільнень, методів і засобів запобігання перевищенням тиску, ефективних систем аварійного скидання вибухонебезпечних продуктів закритого типу. Вибір засобів контролю, управління і протиаварійного захисту (ПАЗ). Обґрунтування вибору енергозабезпечення (енергостійкості) систем контролю, управління і ПАЗ з урахуванням характеру технологічного процесу і енергетичного потенціалу об'єкта. Локалізація аварій, захист персоналу від уражень, будинків і споруд від руйнування. Поблочні моделі виникнення і розвитку аварій; технічні засоби і послідовність аварійного відключення технологічних блоків. Методи і послідовність

локалізації аварій при різних схемах їх розвитку. Методи оцінки інтенсивності впливу ударної хвилі на об'єкти при можливому вибуху. Основні принципи розрахунку зон за рівнями небезпеки та їх класифікація. Обґрунтованість розміщення вибухонебезпечних технологічних об'єктів на території підприємства. Стійкість будинків і споруд до дії ударної хвилі. Технічні та організаційні заходи щодо захисту персоналу від дії ударної хвилі та вторинних факторів вибуху. Основні напрямки в удосконаленні технологічних процесів, розробці сучасного обладнання, засобів контролю, управління і протиаварійного захисту, швидкодійної та регульовальної апаратури. Підвищення якості сировини, матеріалів та обладнання. Раціональне планування території підприємства. Вибір та використання ефективних і надійних, переважно на базі ЕОМ і мікропроцесорної техніки, засобів контролю, регулювання та протиаварійного захисту. Запобігання аварійній розгерметизації технологічних систем, займанню аварійних викидів. Вимоги щодо професійного відбору та навчання персоналу для виробництв підвищеної вибухонебезпеки.

Тема 5. Пожежна безпека Основні нормативні документи, що регламентують роботу із забезпечення пожежної безпеки об'єктів: Закон України "Про пожежну безпеку" (3745-12), стандарти, будівельні норми та правила, Правила пожежної безпеки (z0219-95) та інше. Обов'язки керівника підприємства та інших посадових осіб щодо забезпечення пожежної безпеки об'єкта та окремих ділянок виробництва. Порядок організації і робота добровільної пожежної дружини. Положення про добровільні пожежні дружини (z0248-94). Обов'язки членів добровільних пожежних дружин щодо запобігання пожежам та їх гасіння. Пільги та заохочення, встановлені для них. Порядок створення та роботи пожежно-технічної комісії. Типове положення про пожежно-технічні комісії (z0249-94). Кримінальна, адміністративна, матеріальна та дисциплінарна відповідальність громадян, посадових та юридичних осіб за порушення вимог пожежної безпеки та виникнення пожежі. Коротка характеристика виробництва та пожежна небезпека технологічного процесу, сировини, готової продукції, агрегатів, установок тощо. Основні причини пожеж: порушення технологічних регламентів і несправність виробничого обладнання, іскри електрогазозварювальних робіт і необережне поводження з вогнем, іскри котельних та інших установок, порушення правил користування інструментами і електронагрівальними приладами. Заходи пожежної безпеки, яких необхідно дотримуватись перед початком роботи, під час роботи та по її закінченні з метою запобігання пожежам. Утримання території підприємства, протипожежні розриви, джерела протипожежного водопостачання, протипожежний режим на об'єкті. Основні вимоги пожежної безпеки в будівлях і приміщеннях, при експлуатації електрообладнання, опалювальних приладів, систем вентиляції, при проведенні електрогазозварювальних, паяльних та інших вогневих робіт, при фарбуванні, знежирюванні та митті виробів і обладнання. Вимоги пожежної безпеки в лабораторіях, архівах, складських приміщеннях, гаражах, на складах зберігання хімічних речовин, паливно- мастильних матеріалів, при роботі з пожежовибухонебезпечними матеріалами, в приміщеннях з масовим перебуванням людей (клубах, поліклініках, їдальнях тощо). Основні вимоги до утримання шляхів евакуації, автоматичних систем пожежогасіння і автоматичної пожежної сигналізації. Призначення та місцезнаходження на об'єкті засобів пожежогасіння, протипожежного обладнання та інвентарю (вогнегасники, внутрішні пожежні крани, бочки з водою, ящики з піском, стаціонарні установки пожежогасіння). Загальні уявлення про спринклерне і дренчерне обладнання, автоматичну пожежну сигналізацію, вуглекислотні, порошкові, газові та інші установки пожежогасіння. Порядок утримання на об'єкті засобів пожежогасіння влітку та взимку. Правила використання вогнегасних засобів, протипожежного інвентарю і обладнання для пожежогасіння. Засоби зв'язку і сповіщення про пожежу, що наявні на об'єкті, в цеху, місця розташування телефонів, пристроїв для подачі звукових сигналів пожежної тривоги. Правила використання цих засобів у разі виникнення пожежі. Дії працівників при виявленні в цеху чи на території об'єкта задимлення, загорання або пожежі. Порядок повідомлення про пожежу в пожежну охорону, газорятівальну та інші аварійні служби, організація зустрічі пожежних частин, команд чи добровільних пожежних дружин. Виключення при необхідності технологічного обладнання, комунікацій, електроустановок та вентиляції. Гасіння пожежі наявними на об'єкті засобами пожежогасіння, порядок включення

стаціонарних установок, евакуації людей і матеріальних цінностей. Дії працівників після прибуття пожежних підрозділів (надання допомоги в прокладанні рукавних ліній, участь в евакуації матеріальних цінностей та виконання інших робіт за розпорядженнями керівника гасіння пожежі). Розслідування та облік пожеж, розробка заходів щодо запобігання пожежам та загибелі людей на них.

Тема 6. Електробезпека Статистичні відомості про стан виробничого електротравматизму. Основні причини та шляхи зниження його рівня. Електричний струм, одиниці вимірювання струму, напруги, потужності, опору, частоти. Постійний та змінний струм, їх шкідлива дія на організм людини. Небезпечні величини електроструму, напруги. Залежність дії електроструму на людину від тривалості дії, умов середовища, метеорологічних факторів, фізичного стану людини. Поняття напруги кроку та дотику. Статична і наведена напруга. Дія електромагнітних полів, засоби захисту від них. Будова промислових електроустановок та їх елементи: електричні станції, підстанції, розподільчі пристрої, перетворювачі електроенергії; повітряні та кабельні лінії електропередач вище 1000 В; розподільчі електромережі напругою до 1000 В. Розподіл електроустановок за класами напруги: 0,4 кВ; 6-10 кВ; 35 кВ; 110-1150 кВ. Особливості будови та сфера застосування. Охоронні зони електромереж до і вище 1000 В. Допустимі (безпечні) відстані до струмопровідних частин діючого обладнання, що перебувають під напругою. Класифікація виробничих приміщень щодо небезпеки ураження працівників електричним струмом. Колективні та індивідуальні засоби захисту в електроустановках. Порядок їх використання, зберігання та обліку. Періодичність та види випробувань. Плакати та знаки безпеки, що використовуються в електроустановках. Заземлення та занулення електроустановок, їх захисна дія; найбільш допустимі величини опору, від чого вони залежать. Заходи безпеки при роботі з електрифікованим інструментом, зварювальними та понижувальними трансформаторами, переносними світильниками тощо. Вимоги безпечного застосування машин і механізмів у діючих електроустановках. Особливості виробництв з наявністю електротехнологій. Порядок виконання робіт у діючих електроустановках: організаційні та технічні заходи, наряд-допуск до роботи, інструктаж, групи електробезпеки. Вимоги до персоналу, який виконує роботи в діючих електроустановках. Особа, відповідальна за стан електрогосподарства, її статус, кваліфікація, група електробезпеки, обов'язки та відповідальність.

Тема 7. Гігієна праці і виробнича санітарія. Медичні огляди Поняття гігієни праці та виробничої санітарії. Нормативні акти з питань гігієни праці, санітарні норми і правила, гігієнічні нормативи, стандарти тощо. Принципи, закладені в показники оцінки умов праці на виробництві. Критерії оцінки умов праці (класи умов і характеру праці) на виробництві. Аналіз та оцінка захворюваності з тимчасовою втратою працездатності (в Україні, у галузі, регіоні, на підприємстві). Організація та здійснення контролю за факторами виробничого середовища і трудового процесу. Заходи щодо поліпшення умов праці та виробничого середовища. Взаємодія різних служб підприємства з гігієни праці. Планування та організація робіт з охорони здоров'я працівників. Засоби індивідуального та колективного захисту працівників. Порядок забезпечення ними працівників. Класифікація засобів захисту. Вибір засобів колективного та індивідуального захисту. Основні шкідливі виробничі фактори (шум, вібрація, інфразвук, ультразвук, іонізуючі та неіонізуючі випромінювання тощо), характерні для даного виробництва, джерела їх утворення, класифікації, гранично допустимі рівні, можливий вплив на працівників. Шкідливі речовини, джерела їх утворення, класифікація, приблизний перелік (з 2 тисяч найменувань навести декілька найбільш поширених у виробництві). Організація гігієнічної оцінки нових технологічних виробництв, обладнання, хімічних речовин, що впроваджуються у виробництво. Вибір технологічних процесів: безперервність, замкнутість циклу в герметичній апаратурі з максимальним використанням самопливу, використання технологічних параметрів (тиск, вакуум, низька температура). Застосування дистанційних автоматичних засобів контролю, управління і протиаварійного захисту тощо. Опалення, вентиляція, кондиціонування виробничих приміщень. Види вентиляції. Проектування, монтаж, приймання та експлуатація вентиляційного устаткування, обслуговування газопиловопильовального обладнання.

Особливості гігієни праці при використанні жіночої праці та праці неповнолітніх. Додержання норм піднімання і переміщення важких речей жінками-робітницями та неповнолітніми. Організація вивільнення жінок і неповнолітніх із шкідливих та важких робіт відповідно до чинних переліків важких робіт і робіт з шкідливими або небезпечними умовами праці, на яких забороняється використання праці жінок та праці неповнолітніх. Рекомендації щодо використання праці вагітних. Забезпечення нагляду за виробничим середовищем. Гігієнічний лабораторний контроль виробничого середовища і основні методи (фотометричний, газохроматографічний, полярографічний). Вимоги до методів вимірювань і досліджень. Організація лабораторного контролю на підприємствах. Санітарно-побутове забезпечення працівників. Основні нормативні документи. Конкретні приклади недоліків у санітарно-побутовому обслуговуванні. Медичні огляди - попередні та періодичні, поняття медоглядів. Нормативні акти щодо їх організації та проведення. Види профзахворювань. Застосування Положення про розслідування та облік нещасних випадків, профзахворювань і аварій на підприємстві, в установах та організаціях при розслідуванні профзахворювань. Реєстрація та облік профзахворювань. Визначення придатності працівника до даної роботи, потреба переведення на іншу роботу, відновлювання працездатності. Оцінка стану здоров'я працівників. Основні вимоги до складання санітарно-гігієнічної характеристики умов праці.

Тема 8. Надання першої допомоги потерпілим в разі нещасного випадку Стислі основи анатомії та фізіології людини. Поняття першої допомоги. Основні принципи надання першої допомоги і правильність, доцільність дій, швидкість, рішучість, спокій. Перша допомога при кровотечі. Класифікація кровотечі. Основні види кровотечі, їх ознаки. Перша допомога при капілярній кровотечі. Перша допомога при артеріальній та венозній кровотечі. Засоби зупинки кровотечі. Зупинка кровотечі притискуванням пошкодженої судини до підлеглої кістки, максимальним згинанням кінцівки. Зупинка кровотечі за допомогою джгута чи джгута-закрутки. Способи реанімації підготовлення потерпілого до реанімації. Штучне дихання способом "з рота в рот" чи "з рота в ніс". Непрямий (закритий) масаж серця. Перша допомога при потопленні. Види електротравм. Безпечні методи звільнення потерпілого від дії електричного струму. Термічна, електрична та біологічна дія електричного струму на організм людини. Правила надання першої допомоги потерпілим від ураження електричним струмом. Перша допомога при ударах. Струс головного мозку. Удари в області хребта. Синдром здавлювання. Перша допомога при вивихах і розтягненні зв'язок. Перша допомога при пораненнях. Визначення та класифікація ран. Види перев'язувального матеріалу. Типи пов'язок. Правила накладання пов'язок. Перша допомога при переломах. Класифікація переломів. Правила накладання шин. Перша допомога при ушкодженні хребта та кісток тазу. Опіки, їх класифікація. Перша допомога при хімічних та термічних опіках, при опіку очей. Перша допомога при тепловому та сонячному ударах.

Тема 9. Організаційно-технічні заходи щодо профілактики, попередження, локалізації та ліквідації наслідків техногенних аварій і катастроф Великі виробничі аварії, їх типи, причини та наслідки. Вплив техногенних чинників на екологічну безпеку та безпеку життя і здоров'я людей. Приклади великих техногенних аварій і катастроф та їх наслідки. Законодавчі та інші нормативні акти світової спільноти та України щодо забезпечення контролю та захисту від основних видів виробничих небезпечних чинників. Класифікація виробничих небезпечних чинників (різновиди вибухів, пожеж; вибухи киплячих рідин, що викидають пар, викиди токсичних речовин; порушення цілісності інженерних споруд, будівель тощо). Ідентифікація небезпечних промислових установок. Роль адміністрації підприємства в системах попередження аварій великих виробничих установок. Мета і методика виявлення небезпечних чинників виробничих аварій. Промислові установки - джерело великих аварій відповідно до директиви ЄС "Севізо". Визначення пріоритетів. Прогнозування аварій на виробництві. Методики оцінки можливостей виникнення аварій при виконанні окремих технологічних процесів. Роль адміністрації та керівників підрозділів підприємства у виявленні небезпечного промислового устаткування, проведенні оцінки небезпечних промислових факторів, розробці планів ліквідації аварій та аварійно-рятувальних заходів, розробці заходів щодо підвищення рівня безпеки виробництва, організації навчання та протиаварійних тренувань персоналу. Формування звітів про стан безпеки праці, проведену

протиаварійну роботу та про аварії, що сталися. Роль місцевих органів виконавчої влади при вирішенні питань розміщення небезпечних промислових установок, у наданні допомоги підприємствам, проведенні інспекцій, ліквідації наслідків аварій, забезпеченні безпеки населення. Функціональна структура управління роботами з профілактики та ліквідації наслідків аварій. Взаємодія органів місцевої влади та керівників аварійно небезпечних виробництв щодо попередження аварій та ліквідації їх наслідків. Складання переліку промислових установок - джерел загрози великих виробничих аварій. Узгодження місць розташування виробництв. Проведення інспекцій. Комплекс інженерно-технічних заходів, спрямованих на забезпечення безпеки функціонування потенційно небезпечних об'єктів (ПНО), захист виробничого персоналу і населення, зменшення збитків, втрат і руйнувань у разі аварій, великих пожеж. Розміщення нових виробництв на відстанях, які унеможливають ініціювання аварій на сусідніх ПНО. Проектування оптимальних розмірів і виробничих потужностей підприємств, технологічних ліній і окремих установок, які забезпечують їх стійке і безпечне функціонування. Порядок проведення інспекцій. Планування заходів у разі надзвичайних ситуацій на виробництві. Мета планування, оцінка небезпечних чинників та їх розподіл на категорії. Організація аварійних служб та формування планів їх роботи. Управління здійсненням заходів у разі виникнення надзвичайних ситуацій. Пункти управління. Порядок дії систем аварійної сигналізації та зв'язку, призначення персоналу та визначення його обов'язків. Центри управління та контролю надзвичайних ситуацій. Планування послідовності аварійного відключення обладнання. Проведення "штабних" навчань щодо реалізації планів ліквідації аварій. Оцінка планів та їх модернізація. Система попередження великих аварій та техногенних катастроф. Запобігання надзвичайним ситуаціям. Чинники підвищення техногенної безпеки. Основні напрямки профілактичної діяльності в сфері попередження виникнення надзвичайних ситуацій та зниження збитків від них. Особливості системи попередження виникнення надзвичайних ситуацій. Режими функціонування цієї системи (оперативний режим, режим прогнозування і режим попередження). Комплекс заходів організаційно-виробничого спрямування, інженерно-технічного спрямування та інформаційного характеру. Правова і законодавча база, яка гарантує право об'єктів народного господарства на безпечне існування. Комплекс заходів територіально-організаційного спрямування. Особливості планування попереджувальних заходів. Організація контролю роботи небезпечних виробництв та використання отруйних, вибухо-, пожежонебезпечних та інших матеріалів і речовин. Вибір засобів контролю, управління і протиаварійного захисту (ПАЗ). Обґрунтування вибору енергозабезпечення (енергостійкості) системи контролю, управління і ПАЗ з урахуванням характеру технологічного процесу та енергетичного потенціалу об'єкта. Створення та організація роботи групи експертів на підприємстві. Складання та затвердження контрольних списків виробничих небезпечних чинників. Надання інформації громадськості.